

Årsrapport 2019

Tillsynsavdelningen

ÅKLAGARMYNDIGHETEN

Innehållsförteckning

1	Inledning	2
2	Sammanfattning	3
3	Verksamheten under 2019	4
3.1	Särskilda tillsynsärenden	4
3.2	Förenklade tillsynsärenden	4
3.3	Remisser och beslut från JO, JK och SIN, m.m.	4
3.4	Övriga ärenden	5
3.5	Särskilda projekt	6
3.6	Samverkan m.m.	6
4	Beslut av särskild betydelse	7
4.1	Särskilda tillsynsärenden	7
4.1.1	<i>Brev-prövning i ett häktat ärende med restriktioner (sammanfattning 2019:1)</i> ..	7
4.1.2	<i>Ansvar för förstörande av material från hemliga tvångsmedel (sammanfattning 2019:2)</i>	8
4.1.3	<i>Överskriden anhållandefrist (sammanfattning 2019:3)</i>	9
4.1.4	<i>Ansökan om HÖK har avsett för lång tid (sammanfattning 2019:4)</i>	10
4.1.5	<i>Förundersökningsledarskapet i ett ungdomsärende (sammanfattning 2019:5)</i> ..	11
4.1.6	<i>Verkställighet av tvångsmedelsbeslut och omprövning av högre åklagares beslut (sammanfattning 2019:7)</i>	11
4.1.7	<i>Överskriden anhållandefrist (sammanfattning 2019:08)</i>	14
4.1.8	<i>Underrättelse till häkte om beslut att häva häktning (sammanfattning 2019:09)</i>	14
4.1.9	<i>Utformande av beslut och skrivelser i ärenden enligt 31 § LUL (sammanfattning 2019:10)</i>	15
4.1.10	<i>Lagliga förutsättningar för HÖK (sammanfattning 2019:11)</i>	17
4.1.11	<i>Straffreläggande till person under 18 år (sammanfattning 2012:12)</i>	18
4.2	Beslut från JO	19
4.3	Beslut från JK	19

1 Inledning

Riksåklagaren har skyldighet att som högste åklagare under regeringen verka för lagenlighet, följdriktighet och enhetlighet i åklagarnas rättstillämpning (3 § förordningen [2015:743] med instruktion för Åklagarmyndigheten). Riksåklagaren har också ansvar för att Åklagarmyndigheten meddelar de föreskrifter, allmänna råd och övriga riktlinjer och anvisningar som behövs för att uppnå enhetlighet och följdriktighet vid åklagarnas rättstillämpning (2 § åklagarförordningen [2004:1265], se även prop. 2004/05:26 s. 13 ff.).

Av bestämmelserna i 7 kap. 5 § rättegångsbalken följer att högre åklagare kan överta åklagaruppgiften och ändra en lägre åklagares beslut. Dessa bestämmelser utgör grunden för högre åklagares rättsliga tillsyn. Den närmare regleringen av tillsynsverksamheten finns i Åklagarmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (ÅFS 2012:2) om rättslig tillsyn.

En fristående tillsynsfunktion vid Åklagarmyndigheten, tillsynsavdelningen, biträder riksåklagaren i hennes tillsynsarbete. Varje år redovisar avdelningen en rapport som beskriver avdelningens verksamhet under föregående år.

Riksåklagarens tillsynsverksamhet var under 2017 föremål för en översyn. En rapport redovisades i november 2017. Dåvarande riksåklagaren och vice riksåklagaren ställde sig bakom förslagen i rapporten, som bland annat innebar en ökad framåtsyftande tillsyn. De ändringar i styrdokumentet som rapporten föranledde trädde i kraft den 1 januari 2018. Under hösten 2018 gav riksåklagaren tillsynsavdelningen i uppdrag att utveckla denna inriktning. Efter att det uppdraget redovisats har vissa förändringar gjorts i tillsynsverksamheten under 2019, vilka inneburit att det framåtblickande syftet fått ytterligare genomslag.

Utgångspunkten är att tillsynen i första hand ska vara framåtsyftande och lärande och genom vägledning bidra till en förbättrad verksamhet.

I denna rapport sammanställs tillsynsavdelningens verksamhet under 2019.

Stockholm den 3 februari 2020

Susanne Kaevergaard
Tf. tillsynschef

2 Sammanfattning

I denna rapport sammanställs tillsynsavdelningens verksamhet under 2019.

En stor del av avdelningens verksamhet består i att handlägga särskilda och förenklade tillsynsärenden och att hantera remisser från de externa tillsynsorganen Riksdagens ombudsmän (JO), Justitiekanslern (JK) och Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (SIN). Under 2019 har det vid avdelningen inletts sammanlagt cirka 25 särskilda och förenklade tillsynsärenden (se avsnitt 3.1 och 3.2). Det har inkommit drygt 30 remisser från de externa tillsynsorganen (se avsnitt 3.3).

Tillsynsavdelningen har vidare under året handlagt cirka 1 350 andra ärenden, däribland skadestandsärenden, överprövningsärenden, ärenden om klagomål mot åklagare och anmälningar om brott i tjänsten av domare och andra särskilda befattningshavare (se avsnitt 3.4). Vissa av dessa ärenden var s.k. samlingsärenden eller annars ärenden där parten upprepade gånger under året inkommit med nya skrifter, vilka fortlöpande krävt nya beslut.

I årsrapporten sammanställs ett antal tillsynsbeslut från riksåklagaren som är av särskild betydelse och redogörs kortfattat för några beslut av JO och JK som bedöms vara av särskild betydelse för åklagare (se avsnitt 4).

Under 2019 har tillsynsavdelningen varit ansvarig för ett projekt (se avsnitt 3.5) och deltagit i samverkan (se avsnitt 3.6).

3 Verksamheten under 2019

3.1 Särskilda tillsynsärenden

I ett särskilt tillsynsärende gör riksåklagaren en ingående granskning av åklagares handläggning av en viss fråga i ett enskilt ärende och fattar därefter ett beslut som ofta innehåller vägledande uttalanden.

Under 2019 har det inletts ungefär hälften så många särskilda tillsynsärenden som under 2018. Under 2019 har 20 ärenden inletts (44 under 2018). Riksåklagaren har under året fattat beslut i 18 ärenden (35 under 2018). Ärendena har bl.a. rört frihetsberövanden och hemliga tvångsmedel. I 2 ärenden har det fattats beslut om att avsluta ärendet utan vidare granskning (10 under 2018). Under 2019 har det även beslutats att särskilda tillsynsärenden inte ska inledas i 22 ärenden, vilket ligger på samma nivå som under 2018 (23 under 2018).

Majoriteten av ärendena har överlämnats till tillsynsavdelningen från utvecklingscentrumen eller från kammarchefer. Några ärenden har initierats av tillsynsavdelningen genom bevakning av media. Det har också förekommit att särskilda tillsynsärenden har inletts med anledning av uppgifter i klagomålsärenden eller efter att handlingar överlämnats från ett externt tillsynsorgan.

3.2 Förenklade tillsynsärenden

I ett förenklat tillsynsärende gör riksåklagaren en förenklad granskning av åklagares handläggning av en viss fråga i ett enskilt ärende. Som huvudregel används det förenklade förfarandet för handlägningsåtgärder avseende preskriberade brott, brister i handläggningen av beslag och brister i diarieföring. Granskningen avslutas med ett kort beslut av riksåklagaren där bristen i handläggningen noteras.

Antalet förenklade tillsynsärenden under 2019 ligger på samma nivå som under 2018. Under 2019 har 5 ärenden om förenklad tillsyn inletts (6 under 2018). Riksåklagaren har fattat beslut i 4 ärenden (6 under 2018). Ärendena har rört preskriberade brott och beslag.

Ärendena har överlämnats till tillsynsavdelningen från främst kammarchefer.

3.3 Remisser och beslut från JO, JK och SIN

Antalet remisser till Åklagarmyndigheten/riksåklagaren under 2019 ligger totalt sett på samma nivå som under 2018, drygt 30 stycken.

Under 2019 har 7 remisser inkommit från JO (11 under 2018). Dessa har bl.a. avsett husrannsakan, hämtning, kontaktförbud och långsam handläggning. JO har under 2019 fattat beslut i 4 ärenden (7 under 2018).

Från JK har 25 remisser inkommit till Åklagarmyndigheten under 2019 (22 under 2018). Dessa har bl.a. avsett beslag, penningbeslag och långsam handläggning. JK har under 2019 fattat beslut i cirka 25 ärenden (16 under 2018). I ett antal av dessa tillerkändes sökanden skadestånd att betalas helt eller delvis av Åklagarmyndigheten (några även under 2018).

SIN har inkommit med 1 remiss till Åklagarmyndigheten under 2019 (1 även under 2018). Ärendet rörde förhållandena kring ansökan om och verkställighet av beslut om hemlig kameraövervakning. SIN väntas fatta beslut i ärendet under 2020. Under 2019 har SIN även i ett antal beslut gjort uttalanden efter granskningar av dels ärenden vid Åklagarmyndigheten under en viss tid, dels vissa ärenden vid enskilda åklagarkammare.

Därutöver har tillsynsavdelningen gjort ett antal uppföljningar av vilka åtgärder som vidtagits på kammare efter inspektion av ett externt tillsynsorgan.

3.4 Övriga ärenden

Utöver ovan angivna ärendetyper handlägger tillsynsavdelningen andra ärenden.

Totalt har omkring 1 350 sådana andra ärenden kommit in till avdelningen under 2019. I flera av ärendena har det efter beslut i ärendet begärts omprövning av beslutet, en eller flera gånger.

Riksåklagaren, inte JK, handlägger skadeståndsanspråk när det är fråga om s.k. faktiska skador. Under 2019 har 2 sådana ärenden handlagts vid tillsynsavdelningen. I bägge ärendena har anspråken bifallits. Både ärendena rörde brister i åklagares handläggning av målsägandanspråk. Under 2018 beslutade riksåklagaren i 2 sådana ärenden och beslutade i bägge ärendena att skadestånd skulle utgå.

Verksamheten vad gäller överprövningar av åklagarbeslut sker huvudsakligen vid Utvecklingscentrum. Det finns en möjlighet till överprövning hos riksåklagaren. Som huvudregel tar riksåklagaren inte upp ärenden till prövning när ett beslut har prövats av en högre åklagare vid Utvecklingscentrum eller vid Ekobrottsmyndigheten. Under 2019 inkom närmare 500 ärenden till riksåklagaren med begäran om överprövning (cirka 400 under 2018). Av dessa togs 1 ärende upp till prövning i sak (0 under 2018).

Avdelningen handlägger vidare anmälningar mot domare och vissa andra särskilda befattningshavare, t.ex. statsråd, justitieombudsmannen och justitiekanslern. Riksåklagaren är ensam allmän åklagare vad gäller brott som begåtts i utövningen av

tjänsten eller uppdraget som domare vid tingsrätt eller i hovrätt. En anmälan innehåller inte sällan flera brottspåståenden eller riktar sig mot flera befattningshavare.

Ärenden om brott i tjänsten av åklagare eller annan anställd vid Utvecklingscentrum eller vid huvudkontoret vid Ekobrottsmyndigheten handläggs av riksåklagaren, om riksåklagaren inte bestämmer annat.

Vidare handlägger tillsynsavdelningen jävsärenden, ärenden om påskyndande av handläggningen och klagomålsärenden. Klagomålsärenden är ärenden där det görs gällande att åklagare har handlat felaktigt i samband med arbetet och som inte rör brott av åklagaren, överprövning, att ett pågående ärende ska påskyndas eller jäv.

Om någon gör ett stort antal anmälningar om brott eller i stor omfattning påkallar tillsyn rörande enskilda fall kan, om det är lämpligt, beslut fattas om handläggning i särskild ordning. Det innebär att samtliga skrifter från personen ska lämnas över till tillsynsavdelningen för ställningstagande till om ärendet ska handläggas av riksåklagaren eller av någon annan. Under 2019 har 24 personer varit föremål för handläggning i särskild ordning (24 personer under 2018), varav 5 personer avförts från särskild ordning vid årets utgång.

Därutöver har ytterligare ett antal personer som löpande under året inkommit med ett stort antal skrifter, som fortlöpande krävt nya beslut, hanterats av avdelningen i s.k. samlingsärenden för 2019.

3.5 Projekt

Under 2019 har tillsynsavdelningen gjort en översyn av sina befintliga styrdokument. Översynen har föranlett ändringar i två ÅFS och en RåR.

3.6 Samverkan m.m.

Under 2019 har tillsynsavdelningen medverkat i samverkansmöten mellan riksåklagaren och justitiekanslern och mellan riksåklagaren och justitieombudsmannen. Avdelningen har vidare haft samverkansmöten med överåklagarens kansli vid Ekobrottsmyndigheten och med tjänstemän vid Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten.

Tillsynsavdelningen har också medverkat i den verksamhetsplaneringsprocess som avsett rättslig tillsyn och styrning och som skett inom ramen för Rättsligt forum vid Åklagarmyndigheten.

Under våren 2019 har avdelningen fått nytt ärendehanteringssystem, rättsliga ärenden i Cåbra.

4 Beslut av särskild betydelse

4.1 Särskilda tillsynsärenden

Riksåklagarens beslut i särskilda tillsynsärenden publiceras på Rånet i sammanfattning och med angivande av år och löpnummer, t.ex. 2019:1, inte med ärendenummer. Under 2019 har följande sammanfattningar publicerats.

4.1.1 Brev-prövning i ett häktat ärende med restriktioner (sammanfattning 2019:1)

Bakgrunden var följande. I ett ärende om grov kvinnofridskränkning där den misstänkte var häktad och hade restriktioner nåddes målsäganden av två brev från den misstänkte.

I beslutet har riksåklagaren uttalat följande till framtida vägledning.

Vid hantering av ärenden som inrymmer tvångsmedel krävs stor noggrannhet hos åklagare.

När det gäller restriktioner framgår av 24 kap. 5 a § första stycket rättegångsbalken att sådana får meddelas om det finns risk att den misstänkte undanröjer bevis eller på annat sätt försvårar sakens utredning.

I ärenden med frihetsberövade personer kan, även vid beslut eller åtgärder av mer rutinartad karaktär – där blanketter eller elektroniska funktioner utarbetats för att förenkla åklagarens arbete, exempelvis att ange kryss i en ruta när ställning tas till om brev får skickas eller inte – ett förbiseende vid beslutsfattandet i det enskilda fallet få stora konsekvenser för någon som berörs av beslutet och därmed för den fortsatta utredningen av ärendet.

Visserligen ska vid hantering av frihetsberövanden en strävan vara att så långt möjligt begränsa användningen av restriktioner (se RåR 2015:1). Vid viss brottslighet, t.ex. brott i nära relationer, måste dock många gånger begränsningen av kontakter vara relativt omfattande beroende på att restriktionerna är påkallade i förhållande just till målsäganden och/eller andra förhörspersoner.

Inte minst i utredningar med en stark kollusionsfara finns även anledning att vara observant på förhållanden som kan innebära en avsikt hos den frihetsberövade personen att i strid mot gällande restriktioner försöka kontakta en person, som inte får kontaktas, genom att gå via någon annan person. Det förutsätter givetvis att förhållandena i fråga är möjliga att iaktta förhållandevis enkelt. Huruvida så är fallet får avgöras av den ansvarige åklagaren i det enskilda fallet.

4.1.2 Ansvar för förstörande av material från hemliga tvångsmedel (sammanfattning 2019:2)

Bakgrunden var följande. En anmälan om grovt vapenbrott inkom och fördelades på åklagaren i början av 2018. Åklagaren ansökte därefter om tillstånd till hemlig övervakning av elektronisk kommunikation (HÖK) vid domstol. En domare biföll ansökan. Ett ärende hade dessförinnan lagts upp i tvångsmedelsdiariet (HTM-Cåbra). Under sommaren 2018 beslutade åklagaren att ledningen av förundersökningen skulle överlämnas till polisen. Beslutet dokumenterades i Cåbra men inte i HTM-Cåbra. Inte heller informerades polisen om att ansvaret för förstörande övergått till polisiär förundersökningsledare. Någon månad senare beslutade åklagaren att alla upptagningar/uppteckningar från det hemliga tvångsmedlet skulle förstöras. Någon dag därefter meddelade polisen att materialet förstörts. Förundersökningen pågick när förstörelsebeslutet fattades.

I beslutet har riksåklagaren uttalat följande till framtida vägledning.

Att använda sig av hemliga tvångsmedel i utredningar om brott är ofta en förutsättning för att nå resultat när det gäller bekämpandet av grov brottslighet. Det är ett utredningsverktyg som ställer särskilt höga krav på noggrannhet hos den enskilda åklagaren.

Registrering och diarieföring

Enligt Åklagarmyndighetens föreskrifter om diarieföring (ÅFS 2005:19) ska uppgifter om hemliga tvångsmedel registreras i tvångsmedelsdiariet (HTM-Cåbra). Av 3 § framgår att uppgifter om kvarhållande av försändelser på befodringsföretag, hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation (HAK), hemlig övervakning av elektronisk kommunikation (HÖK), hemlig kameraövervakning (HKÖ) och hemlig rumsavlyssning (HRA) ska registreras. I 7 § framgår att närmare bestämmelser om tillämpning av föreskrifterna i ÅFS 2005:19 finns i Åklagarmyndighetens handbok om diarieföring (ärendehanteringshandboken).

Enligt 6 § i ÅFS 2005:19 ska som huvudregel de uppgifter som krävs för att följa handläggningen av ett ärende fortlöpande registreras.

Granskning och förstörande av material från hemliga tvångsmedel

Av 27 kap. 24 § rättegångsbalken (RB) följer att uppteckningar och upptagningar från HAK, HÖK, HKÖ och HRA ska granskas så snart som möjligt. Åklagaren har möjlighet att uppdra åt polisen att genomföra granskningen. Granskningen syftar bl.a. till att urskilja material som omedelbart ska förstöras under förundersökningens gång. Material som är av betydelse ur brottsutredningssynpunkt ska bevaras till dess förundersökningen lagts ned eller avslutats eller, om åtal väckts, målet har avgjorts slutligt. Det finns påtagliga risker med att fatta tidiga beslut om förstörande. I två avgöranden från Europadomstolen fälldes Finland för att ha kränkt den misstänktes rätt till en rättvis rättegång trots att åklagare och polis handlat i enlighet med den inhemska lagstiftningen och förstört material som saknade relevans för utredningen

(Natunen mot Finland, SvJT 2009 sid. 705 och Janatuinen mot Finland, SvJT 2010 sid. 187). Mot bakgrund av svårigheter att under en pågående utredning avgöra vilket material som är av betydelse från brottsutredningssynpunkt sammantaget med Europadomstolens domar rekommenderar Utvecklingscentrum Malmö att material – så länge det inte är klart att det omedelbart måste förstöras enligt 27 kap. 22 § RB – ska bevaras så länge förundersökning och lagföring pågår (RättsPM 2012:8 *Hemliga tvångsmedel – hantering i vissa avseenden*, s. 21).

Vem ansvarar för förstörandet?

Det saknas formella regler om vem som ska besluta om förstörande men då åklagaren, i egenskap av förundersökningsledare, ansvarar för det material som ingår i förundersökningen ska han eller hon vanligtvis besluta om förstörande av upptagningar och uppteckningar. Ett sådant ansvar ligger väl i linje med bestämmelsen i 1 a § förundersökningskungörelsen (1947:948) där det framgår att förundersökningsledaren har ansvaret för förundersökningen i dess helhet. Om ledningen av en förundersökning, i vilken det förekommer material från ett hemligt tvångsmedel, däremot har överlämnats till polisen kommer ansvaret för att det materialet förstörs normalt sett att ligga på den polisiära förundersökningsledaren. I dessa situationer bör polisen informeras om att de har ansvaret för att förstöra materialet (ärendehanteringshandboken, avsnitt 7.4.2).

4.1.3 Överskriden anhållandefrist (sammanfattning 2019:3)

Bakgrunden var följande. En person anhölls av en jouråklagare på en fredag. Ärendet handlades därefter under helgen av olika jouråklagare. På måndag morgon fördelades ärendet på en åklagare. Av förbiseende uppmärksammade inte åklagaren att anhållandefristen löpte ut kl. 12.00 samma dag. När åklagaren omkring kl. 14.00 upptäckte detta hävde åklagaren omedelbart anhållandet.

I beslutet har riksåklagaren uttalat följande till framtida vägledning.

Enligt 24 kap. 12 § RB ska en häktningframställning göras utan dröjsmål och senast klockan tolv tredje dagen efter anhållningsbeslutet. Om det inte görs någon häktningframställning inom föreskriven tid, ska åklagaren omedelbart häva anhållningsbeslutet (se även Högsta domstolens dom den 17 november 2017 i mål B 1727-17 med hänvisningar). Av rättssäkerhetsskäl är det viktigt att regelverket tillämpas korrekt när det är fråga om frihetsberövade personer. Det krävs då särskild omsorg och noggrannhet vid handläggningen.

Jag vill i sammanhanget erinra om Åklagarmyndighetens allmänna råd för bevakning av frister i ärenden med anhållna (ÅFS 2010:6) där det under avsnitt *Bevakning av frister* anges:

För att fristen enligt 24 kap. 12 § rättegångsbalken fortlöpande ska uppmärksammas bör den åklagare som ansvarar för ärendet kontrollera bevakningsfunktionen i Cåbra.

Tvångsmedelsöversikten i Cåbra ger en samlad bevakning av tidsfrister i ärenden med frihetsberövade. Översikten ska kontinuerligt bevakas på kammaren, t.ex. av dagåklagaren.

Vidare anges i avsnitt *Lokala rutiner* i tredje stycket:

Det bör också finnas lokala rutiner för en sådan samlad bevakning av tidsfrister i ärenden med frihetsberövade som beskrivits under avsnittet "Bevakning av frister".

4.1.4 Ansökan om HÖK har avsett för lång tid (sammanfattning 2019:4)

Bakgrunden var följande. En åklagare ansökte den 18 oktober 2018 om tillstånd till HÖK i ett ärende om grovt bedrägeri och grov oredlighet mot borgenärer. I ansökan angavs att det önskades tillstånd till HÖK av två teleadresser under tiden 2018-08-18 till 2019-01-18. I polisens promemoria, som bifogades ansökan, angavs beträffande tiden att ansökan avsåg realtid 2018-10-16 till 2019-01-16 samt historiskt två månader. Tingsrätten biföll ansökan.

I beslutet har riksåklagaren uttalat följande till framtida vägledning.

Riksåklagaren vill påtala vikten av noggrannhet vid ansökningar om hemliga tvångsmedel.

För all tvångsmedelsanvändning gäller legalitetsprincipen, som innebär att en myndighet inte utan stöd i lag eller annan författning får ingripa i en enskilds rättssfär. Legalitetsprincipen följer av bestämmelserna i 1 och 2 kap. regeringsformen (RF) och artiklarna 5, 6 och 8 i Europakonventionen. I 2 kap. RF räknas vissa grundläggande fri- och rättigheter upp. Av 2 kap. 20 § RF följer att vissa av rättigheterna kan begränsas genom lag. Straffprocessuella tvångsmedel enligt rättegångsbalken (RB) utgör undantag av det slag som anges i 2 kap. 20 § RF.

Av 27 kap. 21 § andra stycket RB framgår att det i ett beslut om HÖK ska anges vilken tid tillståndet avser samt att när det gäller tid som infaller efter beslutet får tiden inte överstiga en månad från dagen för beslutet.

Det är rätten som i huvudsak beslutar i frågor om hemliga tvångsmedel och därmed också bär ansvaret för prövningen av om lagliga förutsättningar föreligger. Även om ansökningar om hemliga tvångsmedel saknar självständig rättslig betydelse anses det kunna krävas att åklagaren noga överväger lagstödet för åtgärden innan han eller hon ger in sin ansökan (Gunnel Lindberg, *Straffprocessuella tvångsmedel* – när och hur får de användas?, fjärde upplagan, s. 525. Jfr även JK 1983 s. 115 där JK ansåg att det fick betraktas som allvarligast att domstolen bifallit en ansökan om HAK trots att lagliga förutsättningar saknats).

Det ovan anförda innebär att åklagare alltid ska upprätta sina ansökningar om hemliga tvångsmedel i enlighet med gällande lagstiftning.

4.1.5 Förundersökningsledarskapet i ett ungdomsärende (sammanfattning 2019:5)

Bakgrunden var följande. På natten den 19 december 2017 greps och anhölls två personer under 18 år misstänkta för knivrán på ett HVB-hem. Senare på dagen hävde åklagaren anhållandet avseende de båda misstänkta och de försattes på fri fot. Samtidigt lämnade åklagaren över ledningen av förundersökningen till utredande myndighet. Som motivering angavs "Får anses vara av enkel beskaffenhet [sic] trots rubr".

Åklagaren har uppgett att han bedömde att ärendet, trots rubriceringen, var av enkel beskaffenhet.

I beslutet har riksåklagaren uttalat följande till framtida vägledning.

Av 23 kap. 3 § första stycket rättegångsbalken (RB) följer att åklagare ska leda en förundersökning så snart någon kan skäligen misstänkas för ett brott och saken inte är av enkel beskaffenhet. Vidare ska åklagare även i annat fall överta ledningen av förundersökningen när det är motiverat av särskilda skäl. I Åklagarmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om ledning av förundersökning i brottmål (ÅFS 2005:9) har Åklagarmyndigheten i samråd med Polismyndigheten utarbetat vad som ska gälla vid tillämpningen av 23 kap. 3 § första stycket RB. Av 2 § i nämnda föreskrifter framgår att åklagaren får överlämna till Polismyndigheten att leda förundersökningen om saken är av enkel beskaffenhet. Vilka brott som anses vara av enkel beskaffenhet framgår av en bilaga till föreskrifterna. Motsatsvis anses de brott som inte anges i bilagan vara av sådan beskaffenhet att förundersökningen normalt ska ledas av åklagare. Även beträffande dessa brott kan dock omständigheterna i det enskilda fallet vara sådana att saken kan bedömas vara av enkel beskaffenhet och att Polismyndigheten därför bör ansvara för utredningen. Enligt 3 § i föreskrifterna är det åklagaren som ska avgöra saken om det råder delade meningar mellan Polismyndigheten och åklagaren om vem som ska leda förundersökningen.

Det ovan angivna gäller även förundersökningar mot personer under 18 år. Utrymmet för att överlämna ledningen av förundersökningen till polisen när det gäller brott som inte framgår av bilagan till föreskrifterna är dock enligt min mening betydligt mer begränsat när förundersökningen avser en person under 18 år.

Förundersökningar om grövre brott, såsom t.ex. rån, kan sällan anses vara av enkel beskaffenhet och ska därför normalt sett ledas av åklagare. Detta gäller särskilt då det är fråga om unga lagöverträdare.

4.1.6 Verkställighet av tvångsmedelsbeslut och omprövning av högre åklagares beslut (sammanfattning 2019:7)

Bakgrunden var följande. En anmälan om grov kvinnofridskränkning och våldtäkt vid två tillfällen inkom under kvällen den 16 september 2018. Efter att polisen

anmält gripandet till jouråklagaren anhölls den misstänkte för ovan nämnda brottsmisstankar. Anhållandet hävdades kvällen därpå men utredningen fortsatte bedrivs avseende samma brottsmisstankar som tidigare. Den 5 oktober 2018 begärde målsäganden överprövning av beslutet att häva anhållandet. Frågan prövades av Utvecklingscentrum Göteborg (UC) som den 6 november beslutade att anhålla den misstänkte i frånvaro på sannolika skäl misstänkt för grov kvinnofridskränkning och våldtäkt vid två tillfällen. Ärendet fördelades därefter samma dag på en annan åklagare än den som handlagt ärendet ursprungligen. Den 9 november gav åklagaren direktiv om att kompletterande förhör skulle hållas med vittnen och målsägande innan anhållningsbeslutet skulle verkställas. Åklagaren fick också av utredaren information om att det fanns omfattande korrespondens mellan den misstänkte och målsäganden. Åklagaren bedömde att detta material inte hade varit UC tillhanda när UC beslutade i överprövningsfrågan och att materialet kunde ge anledning till omprövning av UC:s beslut. Ytterligare direktiv gavs en vecka senare. Beslutet om anhållande verkställdes den 19 november och hävdades två dagar senare. Förundersökningen lades ner i februari 2019.

I beslutet har riksåklagaren uttalat följande till framtida vägledning.

Ett tvångsmedelsbeslut ska i regel verkställas omedelbart. Om nya omständigheter som förändrar bedömningen tillkommer ska beslutet upphävas, även om tvångsmedelsbeslutet fattats av högre åklagare.

Rättsliga utgångspunkter vid överprövningar

Åklagarmyndigheten är indelad i tre rättsliga nivåer; åklagarna vid åklagarkamrarna (första rättsliga nivån), överåklagarna och de vice överåklagarna vid utvecklingscentrumen (andra rättsliga nivån) samt riksåklagaren (tredje rättsliga nivån). Enligt devolutionsprincipen, som kommer till uttryck i 7 kap. 5 § rättegångsbalken, får högre åklagare överta uppgifter som ska utföras av en lägre åklagare. Rätten att begära överprövning av en åklagares beslut härleds ur denna princip. Genom en överprövning kan ett beslut i en brottmålsfråga som fattats av en underordnad åklagare ändras av en högre åklagare. Den lägre åklagaren som därefter ska fortsätta handläggningen av ärendet ska ha överprövningsbeslutet som en utgångspunkt för det fortsatta arbetet. Mot bakgrund av åklagarens självständiga roll kan dock en högre åklagare inte ge bindande anvisningar till en lägre åklagare i ett enskilt fall. Den åklagare som efter överprövningsbeslutet leder förundersökningen beslutar alltså självständigt vilka åtgärder som ska vidtas efter den högre åklagarens beslut, dock inom ramen för det beslut som fattats av den högre åklagaren. Om nya omständigheter tillkommer kan dock en omprövning av beslutet ske. Nya omständigheter är framförallt tidigare okända fakta som kan ligga till grund för bedömningen i brottmålsfrågan, inte nya rättsliga bedömningar. Se vidare avsnitt 1.4 i Riksåklagarens riktlinjer för överprövning och annan prövningsverksamhet (RåR 2013:1).

Rättegångsbalken utgår från att endast en åklagare kan vara förundersökningsledare och den ger inte utrymme för ett kollegialt beslutsfattande (principen om det odelade förundersökningsledarskapet). I de ärenden där förundersökning pågår kvarstår förundersökningsledningen på den första rättsliga nivån även efter en begäran om överprövning av ett visst åklagarbeslut hänskjutits till den andra rättsliga nivån. Så är fallet fram till dess att högre åklagare prövar frågan i överprövningsärendet. Högre åklagare kan därefter besluta att själv ha kvar förundersökningen i de fall det är aktuellt eller att föra tillbaka den till första rättsliga nivån.

Särskilt om överprövningar i ärenden som rör tvångsmedel

Utgångspunkten är att prövningen hos UC ska göras på samma material som den beslutande åklagaren haft som underlag för sitt beslut. Det är åklagarkammarens uppgift att ta fram det material som UC ska ha tillgång till vid sin bedömning. UC tar inte del av den ursprungliga akten direkt ur Cåbra. För det fall sökanden kompletterar sin begäran om överprövning med nya handlingar bör handlingarna som huvudregel skickas tillbaka till kammaren för eventuell omprövning.

UC har inga fastslagna tidsfrister men när ett överprövningsärende inkommer ska det göras en bedömning av om ärendet bör tas med skyndsamhet med hänsyn till vilken fråga det rör sig om och omständigheterna i det specifika ärendet, se vidare avsnitt 2 i utvecklingscentrumens gemensamma rutindokument "Rutiner m.m. vid UC" från februari 2019.

Jag vill i sammanhanget påtala vikten av att frågor som rör tvångsmedel ska prövas med skyndsamhet och därför alltid bör tas med förtur, även på den andra rättsliga nivån. Detta är av särskild vikt när överprövning begärs i pågående ärenden där utredningen fortskrider och där nya omständigheter kan tillkomma som förändrar bedömningen av det ursprungliga materialet. Om prövningen i dessa fall av någon anledning fördröjs bör UC kontakta kammaren för att säkerställa att inget nytt relevant material har tillkommit. En sådan kontakt bör dokumenteras.

Särskilt om verkställighet av ett anhållningsbeslut

Ett beslut om tvångsmedel är omedelbart verkställbart. Det finns ingen lagreglerad möjlighet att skjuta upp ett sådant beslut. Ett tvångsmedelsbeslut bör verkställas så nära beslutet som möjligt eftersom det annars finns risk för att förhållanden som beslutet grundat sig på förändras före verkställighet (jfr JO 1997/98 s. 165). För det fall det inte längre kan anses finnas grund för tvångsmedlet ska beslutet upphävas.

Det kan dock finnas situationer där en åklagare kan besluta att skjuta upp verkställigheten under en kortare tidsperiod. Så kan vara fallet om ett beslut om tvångsmedel begärs överprövat innan det har hunnit verkställas. I sådana situationer ska åklagaren bedöma om åtgärden är brådskande och behöver verkställas direkt eller om verkställandet kan skjutas upp till dess beslut fattats av högre åklagare (jfr JO 2008/09 s. 130). Även i andra situationer kan det finnas möjlighet att skjuta upp

verkställigheten med hänsyn till utredningstaktiska skäl t.ex. om ett tillslag behöver samordnas avseende flera misstänkta (jfr Gunnel Lindberg, *Straffprocessuella tvångsmedel* – när och hur får de användas? fjärde upplagan sid. 77). Mot bakgrund av det skyndsamhetskrav som gäller all tvångsmedelshantering och utifrån vad som angetts ovan kan enligt min mening enbart den anledningen att åklagaren behöver tid att sätta sig in i ett ärende eller ta del av ett omfattande material inte anses som ett godtagbart skäl att skjuta upp verkställigheten av ett anhållande i frånvaro. Det är vanligt förekommande under jourtid att en åklagare tar över ett ärende där ett tvångsmedelsbeslut redan fattats och där åklagaren förväntas kunna sätta sig in i materialet på kort tid t.ex. före en häktningsförhandling.

4.1.7 Överskriden anhållandefrist (sammanfattning 2019:08)

Bakgrunden var följande. En person anhölls av jouråklagare. Ärendet kom senare att fördelas på en åklagare. Den dag som anhållandefristen löpte ut färdigställde åklagaren häktningsframställan strax efter kl. 11.00. Av förbiseende expedierades aldrig häktningsframställan till tingsrätten. När åklagaren omkring kl. 13.30 upptäckte detta hävde denne omedelbart anhållandet.

I beslutet har riksåklagaren uttalat följande till framtida vägledning.

Enligt 24 kap. 12 § RB ska en häktningsframställning göras utan dröjsmål och senast klockan tolv tredje dagen efter anhållningsbeslutet. Om det inte görs någon häktningsframställning inom föreskriven tid, ska åklagaren omedelbart häva anhållningsbeslutet (se även Högsta domstolens dom den 17 november 2017 i mål B 1727-17 med hänvisningar). Av rättssäkerhets- och rättstrygghetsskäl är det viktigt att regelverket tillämpas korrekt när det är fråga om frihetsberövade personer. Det krävs då särskild omsorg och noggrannhet vid handläggningen.

Jag vill i sammanhanget erinra om Åklagarmyndighetens allmänna råd för bevakning av frister i ärenden med anhållna (ÅFS 2010:6) där det under avsnitt *Bevakning av frister* anges:

För att fristen enligt 24 kap. 12 § rättegångsbalken fortlöpande ska uppmärksammas bör den åklagare som ansvarar för ärendet kontrollera bevakningsfunktionen i Cåbra.

Tvångsmedelsöversikten i Cåbra ger en samlad bevakning av tidsfrister i ärenden med frihetsberövade. Översikten ska kontinuerligt bevakas på kammaren, t.ex. av dagåklagaren.

Vidare anges i avsnitt *Lokala rutiner* i tredje stycket:

Det bör också finnas lokala rutiner för en sådan samlad bevakning av tidsfrister i ärenden med frihetsberövade som beskrivits under avsnittet "Bevakning av frister".

4.1.8 Underrättelse till häkte om beslut att häva häktning (sammanfattning 2019:09)

Bakgrunden var följande. En person häktades av en tingsrätt misstänkt för allvarlig brottslighet. Åtalsfristen sattes till kl. 11:00 ett visst datum. Dagen för åtals väckande hölls ett förhör med den misstänkte. Omkring kl. 10:40 kontaktades åklagaren per

telefon av utredaren som meddelade vad som framkommit vid förhöret. Kl. 10:47 – under pågående telefonsamtal med utredaren – hävde åklagaren häktningen och meddelade utredaren muntligen att den misstänkte omedelbart skulle försättas på fri fot. Utredaren uppgav att han skulle se till att beslutet verkställdes. Beslutet expedierades av åklagaren till tingsrätten men inte till häktet. Strax efter lunch samma dag bekräftade utredaren att den misstänkte hade släppts på fri fot. Omkring kl. 14.30 fick åklagaren information från häktespersonal att den misstänkte fortfarande befann sig på häktet eftersom de inte fått beslutet att häva häktningen. Åklagaren översände omedelbart sitt beslut till häktet. Den misstänkte försattes därefter på fri fot.

I beslutet har riksåklagaren uttalat följande till framtida vägledning.

Av rättssäkerhets- och rättstrygghetsskäl är det viktigt att regelverket tillämpas korrekt när det är fråga om frihetsberövade personer. Det krävs då särskild omsorg och noggrannhet vid handläggningen.

Av 24 kap. 18 § rättegångsbalken följer att åtal i häktade mål ska väckas inom den tid rätten bestämt. Innan åtal har väckts får häktningen enligt 20 § andra stycket hävas av åklagaren. I sådana fall ska rätten snarast underrättas om åtgärden.

Enligt 5 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål m.m. ska en åklagare som häver ett häktningsbeslut genast underrätta den myndighet som svarar för förvaringen av den häktade.

Av Åklagarmyndighetens föreskrifter om dokumentation och underrättelser vid tvångsmedel (ÅFS 2005:30) följer att en åklagare ska dokumentera sitt beslut om användande eller hävande av straffprocessuella tvångsmedel. Vidare följer att det är åklagaren som svarar för underrättelser av besluten men att det finns en möjlighet att delegera underrättelser till annan åklagare eller till en polisman eller en tulltjänsteman. När ett uppdrag delegeras ska åklagaren lämna de instruktioner för uppdraget som behövs för att säkerställa att uppdraget utförs på ett riktigt sätt. Åklagaren ska även dokumentera till vem uppdraget lämnas.

I 3 § tredje stycket finns däremot en begränsning i fråga om möjligheten till delegation. Av bestämmelsen framgår att vid hävande av häktning får uppdrag att lämna underrättelse om beslutet endast lämnas till annan åklagare. Detta innebär att en åklagare som häver ett häktningsbeslut inte kan delegera underrättelsen om beslutet till en utredare. Åklagaren måste således själv, eller via annan åklagare, ombesörja att häktet underrättas.

4.1.9 Utformande av beslut och skrivelser i ärenden enligt 31 § LUL (sammanfattning 2019:10)

Bakgrunden var följande. En utredning enligt 31 § LUL pågick i ett ärende gällande mord där den som kunde misstänkas för brottet var under 15 år. Åklagaren beslutade

sedan att utredningen skulle avslutas. Som skäl för beslutet angavs att syftet med utredningen hade uppnåtts. Den avlidnes anhörig begärde därefter överprövning av beslutet och angav som skäl att den som kunde misstänkas för brottet var över 15 år och att förundersökning därför skulle inledas. Åklagaren omprövade sitt beslut men fann inte skäl att ändra beslutet och överlämnade därför ärendet till UC. I beslutet i omprövningsärendet och överlämnandeskriften till UC redogjorde åklagaren för ärendet samt angav att det var utrett att den unge bragt offret om livet och på vilket sätt det hade skett. Denna handling skickades till UC med kopia till den som begärt överprövning. Överåklagare vid UC kom senare att inleda förundersökning då denne fann anledning att anta att den misstänkte fyllt 15 år när brottet begicks.

I beslutet har riksåklagaren uttalat följande till framtida vägledning.

Barn under 15 år är inte straffmyndiga och kan i princip inte bli föremål för rättsväsendets åtgärder på grund av brott. Huvudansvaret för att åtgärder vidtas från samhällets sida när ett barn begår brott vilar på socialtjänsten. För att socialtjänstens hjälpinsatser för barn som begår brott ska bli ändamålsenliga och kunna sättas in i tid kan det vara av stor betydelse att få omständigheterna kring ett brott som begåtts av någon som är under 15 år tillräckligt klarlagda. Inom socialtjänsten finns inte alltid möjlighet att utreda sådana omständigheter. Polis och åklagare har därför getts möjligheter enligt LUL att under vissa förutsättningar genomföra en utredning om brott där den misstänkte är under 15 år. Bl.a. ska en utredning enligt 31 § LUL inledas vid brott med ett minimum om ett års fängelse i straffskalan, såsom mord, om inte särskilda skäl talar emot en utredning (den s.k. presumtionsregeln). Vid införandet av regleringen angavs att det vid mycket allvarliga brott i allmänhet är motiverat med en utredning för att klargöra om det finns behov av insatser från socialtjänstens sida. Det finns beträffande dessa brott regelmässigt också ett starkt intresse av att få närmare kännedom om hur brottet har utförts. Ofta finns det också ett tydligt brottsofferintresse av att omständigheterna vid brottet blir utredda och att rättsväsendet tar det inträffade på stort allvar. Det är även från rättssäkerhetssynpunkt angeläget att en utredning görs för att t.ex. kunna avskrika misstankar mot felaktigt utpekade barn. (Se prop. 2009/10:105 s. 23 f.)

När personer som är över 15 år är misstänkta för brott är det åklagarens uppgift att värdera bevisningen och fatta beslut i åtalsfrågan. Vid en utredning enligt 31 § LUL har åklagaren inte någon sådan uppgift eftersom lagföring inte kan komma i fråga. En utredning som inletts med stöd av presumtionsregeln syftar till att klargöra händelseförloppet och utredningen ska därför avslutas när det inte finns skäl för ytterligare utredningsåtgärder. Åklagaren ska inte värdera bevisningen när denne beslutar att utredningen ska avslutas. Det råder också stark sekretess då en utredning enligt 31 § LUL avslutas. Enligt min mening bör därför beslut och andra skrivelser som upprättas i samband med avslutandet av en utredning enligt 31 § LUL inte utformas på ett sätt som kan uppfattas som ett ställningstagande i skuldfrågan beträffande barnet. Det är bara i de fall som åklagaren har att ta ställning till en

framställning om bevisningen som åklagaren behöver bedöma om bevisningen mot den unge är tillräcklig för att väcka en sådan talan.

Förslag på beslutsmotiveringar som inte innebär ett ställningstagande i skuldfrågan finns i Cåbra. I Utvecklingscentrum Stockholms handbok om utredningar enligt 31 § LUL ges också rekommendationer för hur sådana beslut kan motiveras. Om en utredning har inletts med stöd av presumtionsregeln, rekommenderar UC Stockholm att utredningen avslutas med motiveringen "fortsatt utredning kan inte antas ge ytterligare klarhet i saken".

När ett beslut begärs överprövat ska den beslutande åklagaren enligt riksåklagarens riktlinjer om överprövning och annan prövningsverksamhet (RÅR 2013:1) ta ställning till omprövningsfrågan och om det behövs lämna upplysningar kring ärendet. Upplysningar kan behövas om utredningsmaterialet är omfattande eller ärendet rör många anmälningar. Upplysningar ska också lämnas om det finns information som har betydelse för den högre åklagarens prövning men som inte framgår av det material som översänds till prövningsinstansen. Vid en begäran om överprövning av ett beslut att avsluta en utredning enligt 31 § LUL måste samma försiktighet gälla vid utformandet av omprövningsbeslut och överlämnandeskrift som vid utformandet av beslutet att avsluta utredningen. Det finns inte något behov av att i omprövningsbeslutet och överlämnandeskriften redogöra för synen på skuldfrågan eftersom syftet med utredningen inte varit att utreda denna.

Jag vill i sammanhanget påminna om att det vid avslutande av utredningar enligt 31 § LUL råder sekretess till skydd för enskild enligt 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Det är därför angeläget att, särskilt i kontakter med externa parter, se till att ingen pekats ut som skyldig till ett brott. Vid utredningar enligt 31 § LUL gällande allvarigare brott, såsom mord, finns ofta ett starkt allmänt intresse av att få information om vad som har inträffat och vem som har begått gärningen. Det kan i dessa sammanhang uppstå en konflikt mellan sekretessen till skydd för enskild å ena sidan och allmänhetens behov av att få information å andra sidan. Ofta kan åklagaren i dessa fall göra mer generella uttalanden om hur utredningen enligt 31 § LUL går till, vilken ordning som gäller och vilken roll åklagaren har i en sådan utredning så att allmänhetens behov av information ändå till viss del kan tillgodoses.

4.1.10 Lagliga förutsättningar för HÖK (sammanfattning 2019:11)

Bakgrunden var följande. En åklagare ansökte om tillstånd till HÖK vid en tingsrätt i ett ärende om utpressning. Till ansökningarna bifogades en promemoria upprättad av polisen. I promemorian angavs att det fanns två skäligen misstänkta personer som var knutna till vissa teleadresser. Beträffande den brottsliga gärningen angavs sammanfattningsvis att målsäganden, genom hot om brottsliga gärningar, skriftligen uppmanats att överlämna en viss summa pengar på en viss anvisad plats. En domare biföll ansökan. Senare upptäckte åklagaren att lagliga förutsättningar för tingsrätten att bifalla ansökan saknats.

I beslutet har riksåklagaren uttalat följande till framtida vägledning.

Av 27 kap. 19 § tredje stycket rättegångsbalken framgår vilka brott som kan föranleda att HÖK kommer till stånd. Det gäller dels alla brott för vilka det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i sex månader, dels vissa särskilt angivna brott. HÖK får även äga rum vid försök, förberedelse och stämpling till sådana brott. Regleringen innebär att det saknas lagliga förutsättningar att besluta om HÖK för ett flertal förhållandevis allvarliga brott som t.ex. utpressning.

Jag har i tidigare publicerade tillsynsbeslut på Rånet (se bl.a. 2018:08, 2018:12 och 2019:04) gjort vägledande uttalanden rörande hantering av hemliga tvångsmedel. Jag har i besluten redogjort för att det i huvudsak är rätten som bär ansvaret för att lagliga förutsättningar föreligger för beslut om hemliga tvångsmedel. Jag har samtidigt framhållit att åklagare alltid ska upprätta sina ansökningar om hemliga tvångsmedel i enlighet med gällande lagstiftning. Jag har vidare påtalat att åklagare som avser att ansöka om ett hemligt tvångsmedel måste vara uppmärksam på underlaget från polisen.

Med anledning av ett antal tillsynsärenden som rört hemliga tvångsmedel och Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens iakttagelser vid bl.a. inspektioner vid åklagarkammare kan jag konstatera att det behöver vidtas åtgärder för en förbättrad och korrekt hantering av hemliga tvångsmedel. Som ett led i detta har därför samtliga kammarchefer, genom tillsynsavdelningen, bl.a. underrättats om vilka fel som är vanligt förekommande i hanteringen av hemliga tvångsmedel och ombetts överväga såväl intern utbildning som förbättrade rutiner.

4.1.11 Strafföreläggande till person under 18 år (sammanfattning 2012:12)

Bakgrunden var följande. I två olika ärenden utfärdade åklagare strafföreläggande med villkorlig dom för person som var under 18 år.

I beslutet har riksåklagaren uttalat följande till framtida vägledning.

Villkorlig dom eller sådan påföljd i förening med böter får enligt 48 kap. 4 § andra stycket första meningen rättegångsbalken föreläggas genom strafföreläggande i fall då det är uppenbart att rätten skulle döma till sådan påföljd. Enligt andra meningen gäller detta dock inte för brott som har begåtts av någon som inte har fyllt arton år. Vid införandet av regleringen framhölls att påföljdssystemet när det gäller personer under 18 år är rikt differentierat och att påföljdsvalet i det enskilda fallet därmed kan vara särskilt svårt. Det framhölls också att det är av yttersta vikt att den unge får rätt påföljd och att de fall där den unge begått ett brott för vilket straffet ligger över bötesnivån därför bör prövas av domstol. (Se prop. 1996/97:8 s. 14.)

Jag vill i sammanhanget påminna om att ett godkänt strafföreläggande gäller som en dom som vunnit laga kraft och att det därför är viktigt att regelverket tillämpas korrekt när ett strafföreläggande utfärdas.

4.2 Beslut från JO

Under 2019 har JO meddelat tre beslut som av tillsynsavdelningen bedöms vara av särskild betydelse för Åklagarmyndigheten.

I det första beslutet har JO uttalat sig om möjligheten att avstå från utredning och åtal med stöd av rättegångsbalkens regler om förundersökningsbegränsning när den misstänkte har en svår funktionsnedsättning. I det andra beslutet har JO uttalat sig om åtgärder och rutiner för att följa upp verkställighet av beslut om utevarohäktning. I det tredje beslutet har JO uttalat att otillåtna samtal mellan anhållna i en polisarrest inte får spelas in utan rättsligt stöd.

4.3 Beslut från JK

Under 2019 har JK meddelat fem beslut som av tillsynsavdelningen bedöms vara av särskild betydelse för Åklagarmyndigheten.

Två av besluten avser JK:s exklusiva behörighet på tryck- och yttrandefrihetsområdet. I det ena beslutet har JK påtalat vikten av att anmälningar om yttrandefrihetsbrott skyndsamt överlämnas till JK. I det andra har JK riktat kritik mot Åklagarmyndigheten, en åklagarkammare och en tingsrätt för brister i handläggningen av ett mål om brott mot tystnadsplikt.

I de tre andra besluten har JK tagit upp olika frågor om beslag och penningbeslag.